

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex
Fiscaliteit van 13 december 2013 wat betreft billijkheid inzake de toepassing
van fiscale wetgeving
-Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Belastingdienst streeft voortdurend naar een klantvriendelijke en humane toepassing van de fiscale regelgeving. Dit streven kadert binnen het Vlaams regeerakkoord dat voor deze bestuursperiode 2024-2029 werd afgesloten. Zo kan het niet de bedoeling zijn al te hoge boetes of belastingverhogingen op te leggen bij de minste overtreding of onvolkomenheid begaan door een belastingplichtige.

Concreet wil de Vlaamse Belastingdienst *boetes verhinderen en boetes verminderen*. Dit streven loopt harmonieus samen met het voorstel van de Minister van Bestuurszaken rond het bewerkstelligen van een dienstbare en klantgerichte overheid door een billijke omgang met vergissingen. Dit voorliggend voorontwerp van decreet voorziet een sectorspecifieke regeling, gericht op de concrete toepassing van de bepalingen van de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

De eerste doelstelling, het zoveel als mogelijk *verhinderen van de boetes*, zal de Vlaamse Belastingdienst realiseren door zich nog meer dan voorheen te tonen als een helpende fiscus. De Vlaamse Belastingdienst zal een klantvriendelijkheidsplan uitrollen. Kleine overtredingen en onvolkomenheden, die duidelijk het gevolg zijn van een jammerlijke vergissing of een gebrek aan kennis bij het invullen van een aangifte bijvoorbeeld, zullen voortaan door de belastingadministratie zelf aan de belastingplichtige worden gemeld met een voorstel van remediëring. Als de belastingplichtige hieraan meteen gevolg verleent is het opleggen van een belastingverhoging niet langer nodig. Deze klantvriendelijke aanpak zal worden verankerd binnen een gepubliceerd administratief standpunt.

Met voorliggend voorontwerp van decreet wordt ook de tweede intentie, het *verminderen* van boetes, gerealiseerd. Dit betreft dan vooral manifest onvolledige of verkeerde aangiften. Maar ook al is in die gevallen een boete / belastingverhoging terecht, dan nog is het vaak een disproportioneel zware boete, vaak 20% op de aanvullende rechten. Daarom zal het hoogste tarief van 20% worden verlaagd naar 10%, behoudens doelbewuste fraude waarvoor nog steeds het tarief van 100% belastingverhoging behouden blijft.

Spontane rechtzettingen binnen een korte tijdsperiode (tot circa 2 maanden) na afloop van de aangiftetermijn zullen niet langer gesanctioneerd worden met een belastingverhoging bovenop de aanvullende rechten.

Tevens worden met dit voorontwerp enkele onredelijk hoge boetes verlaagd, zoals deze die in het verkooprecht wordt opgelegd als de belastingplichtige niet tijdig een ingrijpende energetische renovatie kan afronden. Door het grote verschil in tarief (bv 1% naar 10%) is de navordering op zich al een zeer hoog bedrag. Een forfaitaire bijkomende boete van 500€ lijkt in die omstandigheden te volstaan.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

- Beleidsveld: Financiën en Begroting, Budgettair beleid
- Inhoudelijk Structuurelement: Fiscaliteit en Budgettair beleid
- Beleidsdoelstelling: Dit ontwerp van decreet kadert in de ambitie opgenomen in het Vlaams regeerakkoord¹ om de hoge boetetarieven te milderen. Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, "Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen" bladzijde 105: "*Rond het opleggen van allerlei fiscale boetes zijn er de voorbije jaren al beleidsinitiatieven genomen om de hoge boetetarieven te milderen. Die aanpak wordt voortgezet en we onderzoeken hoe die kan worden veralgemeend, onder andere voor de boetes in de registratiebelasting.*" Daarnaast kadert dit ontwerp in de concrete ambitie van de Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend erfgoed en Dierenwelzijn om boetes te verhinderen en boetes te verminderen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2025/349_PD_SPOED van 18 september 2025.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën, werd verleend op 17 september 2025 onder referte MV/25/322/112. De opmerkingen van de inspectie vereisen aanpassingen en worden behandeld in punt 3A.

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met de voorgestelde wijzigingen wordt uitvoering gegeven aan het voornemen, geformuleerd in het Vlaams regeerakkoord 2024-2029, om de hoge boetetarieven te milderen, en tegelijk tegemoet te komen aan de nood die er bestaat om te voorzien in een sectorspecifieke aanvulling voor een recht op vergissing binnen de Vlaamse fiscaliteit.

¹ Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, "Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen" bladzijde 105: "*Rond het opleggen van allerlei **fiscale boetes** zijn er de voorbije jaren al beleidsinitiatieven genomen om de hoge boetetarieven te milderen. Die aanpak wordt voortgezet en we onderzoeken hoe die kan worden veralgemeend, onder andere voor de boetes in de registratiebelasting.*"

Samengevat kunnen we stellen dat voorliggend voorontwerp van decreet het resultaat is van een zorgvuldige afweging van volgende uitgangspunten:

- Proportionele, billijke en rechtvaardige sancties bij fiscale inbreuken;
- Er wordt invulling gegeven aan het verzoek van de Vlaamse ombudsvrouw, die vraagt om jammerlijke vergissingen of kleine fouten die duidelijk het gevolg zijn van een gebrek van kennis, niet langer te sanctioneren, doordat de fiscus zelf de rechtzetting initieert naar de belastingplichtige toe.
- Geen algemene straffeloosheid, geen ongenueanceerd recht op vergissing;
- Aandacht en stimulans voor spontane rechtzettingen
- Bijzondere aard van de Vlaamse registratie- en erfbelasting waarmee de burger hooguit sporadisch en niet repetitief wordt geconfronteerd.

- *Proportionele, billijke en rechtvaardige sancties bij fiscale inbreuken*

Concreet wil de Vlaamse Belastingdienst boetes *verhinderen* en boetes *verminderen*.

Met voorliggend voorontwerp van decreet worden boetes en belastingverhoging algemeen *verminderd* tot een redelijker niveau, en proportioneel ten opzichte van de begane overtreding.

Ook bij de concrete toepassing van die fiscale regelgeving streeft de Vlaamse belastingdienst naar een klantvriendelijke houding door zich meer nog dan voordien te tonen als een “helpende fiscus”. Als een belastingplichtige bereidwillig meewerkt aan de rechtzetting van kleine vergetelheden of onvolkomenheden, is het opleggen van een belastingverhoging niet langer nodig.

Er bestaan overigens op heden al heel wat initiatieven waardoor de belastingplichtige naar een correcte en voorspelbare taxatie begeleid wordt, zowel pro- als reactief.

Indien de fiscale administratie vaststelt dat er zich onvolkomenheden in een aangifte van nalatenschap of akte voordoen, beoogt het huidige voorstel in te grijpen op het disproportionele karakter van de belastingverhogingen in de erfbelasting en de registratiebelasting door de bestaande tarieven voor nagenoeg alle inbreuken en overtredingen te milderen. Momenteel geldt als standaardtarief een belastingverhoging van 20% op de aanvullende rechten. Dit tarief wordt met voorliggende voorontwerp van decreet volledig geschrapt en teruggebracht tot maximaal 10%, zowel binnen de erfbelasting als de registratiebelasting. Voor de tekortschattingen binnen de schenkbelasting blijven de huidige tariefschijven behouden. In tegenstelling tot de andere registratiebelastingen dienen partijen in de schenkbelasting zelf de belastbare grondslag te ramen. Dat maakt de schenkbelasting fraudegevoeliger dan de overige registratiebelastingen. Om een voldoende stimulans te behouden om deze waarderungen in de schenkbelasting zo waarheidsgetrouw mogelijk te houden is een behoud van de huidige tarieven van de belastingverhoging bij tekortschatting aangewezen.

In de registratiebelasting wordt specifiek voor het verlaagd tarief van de ingrijpende energetische renovatie of van sloop of heropbouw voorzien in een forfaitaire boete van 500 euro in geval van gebrek aan tijdige renovatie of (gedeeltelijke) heropbouw. Deze vervangt de belastingverhoging van 20% die wordt aangerekend bovenop de al extreem hoge aanvullende registratiebelasting aan 10 of 11% (het verschil tussen het gewone tarief in het verkooprecht van 10% of 12% en het verlaagd tarief bij ingrijpende energetische renovaties aan 1%).

Er is ook aandacht voor het invoeren van meer eenvoud en uniformiteit. Voor de concrete aanpassingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze commentaar.

De fiscale administratie zal deze mildere sancties waar mogelijk onmiddellijk toepassen.

- *Geen algemene straffeloosheid, geen ongenueanceerd recht op vergissing*

Hier een algemeen “recht op vergissing” invoeren zou nefast zijn voor een degelijk fiscaal beleid, waarin straffeloosheid het resultaat zou zijn gezien de omkering van de bewijslast en, zoals vermeld, het vaak niet-recurrente karakter van de belangrijkste Vlaamse belastingen.

Vanzelfsprekend zullen intentionele pogingen om een correcte taxatie te ontlopen onverminderd en kordaat worden gesanctioneerd.

- *Aandacht en stimulans voor spontane rechtzettingen*

De overheid vertrekt vanuit vertrouwen in de goede bedoelingen van de belastingplichtige en toont begrip voor de uitdagingen die gepaard gaan met een maatschappij die steeds complexer wordt. Dat vertrouwen vertaalt zich in de nieuwe manier waarop wordt omgegaan met “spontane” correcties en rechtzettingen. Daarvoor zal in de toekomst zelfs geen boete meer worden opgelegd, indien de spontane rechtzetting gebeurt kort na het verstrijken van de aangiftetermijn (tot circa 2 maanden na aflopen van de aangiftetermijn), bovenop de algemene halvering van het tarief van 20% naar 10%, dat wel behouden blijft voor de gevallen waarin het duidelijk is dat het gaat om een manifest onvolledige of foutieve aangifte. Dit is de ruggengraat van het voorliggende voorontwerp van decreet.

Ook na het verstrijken van de termijn van 2 maanden biedt de nieuwe regeling nog een belangrijke stimulans tot spontane rechtzettingen. Voor verzuimen en voor foutieve vermeldingen in een aangifte van nalatenschap bijvoorbeeld wordt een belastingverhoging opgelegd van 5% van de aanvullende rechten wanneer die inbreuken nog spontaan worden rechtgezet na het verstrijken van de termijn van twee maanden. Dat is dus de helft van het nieuwe standaardtarief van 10%.

Ook voor spontane rechtzettingen van tekortschattingen wordt een belangrijke nieuwigheid voorzien: de bestaande eindtermijn van 10 maanden hetzij na het overlijden, hetzij na de start van de aangiftetermijn wordt vervangen door een veel ruimere termijn van 24 maanden of 2 jaar. Als een spontane rechtzetting van die te lage waardering volgt binnen deze ruime termijn, wordt een belastingverhoging opgelegd gelijk aan de helft van het standaardtarief.

Dit vormt een duidelijke breuk met de huidige praktijk, waar geen onderscheid wordt gemaakt tussen spontane aangiften of rechtzettingen versus verzuimen die door de administratie zelf worden vastgesteld. In beide gevallen worden meestal gelijkaardige belastingverhogingen toegepast. Dit gaat voortaan veranderen.

Met deze voorliggende nieuwe aanpak, met een duidelijk mildere houding naar de belastingplichtige die zelf initiatief neemt, willen we de belastingplichtige stimuleren om “spontaan” zaken recht te zetten of aan te vullen, en een actief beroep doen op het geweten van de rechtschappen belastingplichtige. De kans dat de fiscus erachter komt op het moment van de grondige controle van het dossier is immers groot, wat maakt dat de belastingplichtige er voortaan wel financiële baat bij heeft de rechtzetting spontaan te doen en op die manier de boete / belastingverhoging te vermijden.

- *Bijzondere aard van de Vlaamse registratie- en erfbelasting waarmee de burger hooguit sporadisch en niet repetitief wordt geconfronteerd*

Vanuit de wens om uiting te geven aan het diepe vertrouwen in de rechtschapenheid van de burgers bij het vervullen van hun fiscale verplichtingen, werd met voorliggend ontwerp een alternatief uitgewerkt waarbij een specifiek recht op billijkheid binnen de Vlaamse fiscale wetgeving wordt gecreëerd, dat inspeelt op de eigen, Vlaamse, fiscale context en noden.

Er werd gezocht naar een billijkere en rechtvaardigere fiscale wetgeving, rekening houdend met de specifieke aard van de Vlaamse belastingen, zoals de erfbelasting en de registratiebelasting, waarmee burgers doorgaans slechts enkele keren in hun leven te maken krijgen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de inhoudelijke en procedurele maatregelen kan verwezen worden naar de artikelsgewijze toelichting in de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

I. Erfbelasting

Er wordt een *meeropbrengst* verwacht voor wat de rechten uit de erfbelasting betreft, omwille van de inzet op de spontane rechtzettingen en aanvullingen. Een rechtzetting uit eigen beweging is voortaan ruimer mogelijk. Hierdoor zullen nog wel aanvullende rechten worden geïnd, maar geen boetes. Dit is een groot verschil met wat tot nu gangbare praktijk was... nu kreeg de belastingplichtige sowieso een boete opgelegd, of het nu spontaan werd gemeld of niet. Hij kon zonder financieel risico afwachten of de Vlaamse Belastingdienst het verzuim of de onvolledigheid opmerkte. Deze mogelijkheid is nieuw en de aanvullende rechten uit deze bijkomende spontane aangiften worden voorzichtig geraamd op 1,5 miljoen euro.

Conform het Regeerakkoord zal het Vlaams Gewest de belastingverhogingen in de erf- en registratiebelasting milderen. Er is een budgettaire impact, gezien de tarieven van de belastingverhogingen worden verlaagd. Bij een fout in de aangifte nalatenschap of het niet (tijdig) voldoen aan de voorwaarden voor een gunsttarief in de registratiebelasting zal er nog steeds een navordering volgen voor de aanvullende rechten. Dit blijft ongewijzigd. De belastingverhoging op deze aanvullende rechten wordt wel gemilderd gelet op het huidige disproportioneel karakter.

De inschatting van de *minderopbrengst* is afhankelijk van het aantal dossiers met een verzuim, tekortschatting, foute vermelding of laattijdigheid. De Vlaamse Belastingdienst streeft ernaar de belastingplichtige zo goed mogelijk te informeren en te begeleiden naar een correcte taxatie zodat onmiddellijk de juiste rechten kunnen worden geheven. Deze minderontvangst wordt geraamd op -3 miljoen euro.

Belastingverhoging miljoen euro

laattijdigheid	0,7
verzuim	1,3
tekortschatting	0,3
andere	0,7
	3,0

Gezien het bovenstaande wordt de totale budgettaire impact op de erfbelasting op een minderontvangst van -1.5 miljoen euro geraamd.

II. Registratiebelasting

Voor de registratiebelasting wordt een *minderontvangst van 1,5 miljoen euro* geraamd. 1,4 miljoen euro heeft betrekking op de halvering van het tarief van de belastingverhoging voor de registratiebelasting. De nieuwe tarieven van de belastingverhoging voor tekortschatting in de registratiebelasting, andere dan de schenkbelasting, hebben een geraamde negatieve impact van 100.000 euro.

De aanpassing van de belastingverhoging naar een forfaitair bedrag van € 500 voor het niet-tijdig behalen van de EPB-verplichtingen bij de toepassing van het gunsttarief voor een ingrijpende energetische renovatie is enkel van toepassing op lopende dossiers. Het gunsttarief is ondertussen geschrapt.

De inspectie van Financiën oordeelt dat een compensatie van de geraamde minderontvangsten van 3 miljoen EUR zich opdringt, gelet op de budgettaire toestand. Daarnaast merkt de heer Inspecteur-generaal op dat er onduidelijkheid heerst over het aantal lopende dossiers waarop de mildering van de belastingverhoging voor het niet tijdig behalen van het EPB-atteest bij de toepassing van het gunsttarief van IER van toepassing zal zijn.

Deze opmerkingen vereisen geen aanpassingen aan het voorstel. Wel wordt het hierna volgende ter verduidelijking toegevoegd.

De minderontvangst van 3 miljoen EUR zal verrekend worden in de totaliteit van de fiscale hervormingen die deel uitmaken van de begrotingsopmaak 2026.

De Vlaamse Belastingdienst zal tegelijk sterker gaan controleren op schenkingen van roerende goederen (waardering van geschonken aandelen). De opbrengsten uit tekortschattingen van roerende goederen waren de voorbije jaren beperkt. De extra controles zullen zorgen voor aanvullende rechten en boetes. Om de budgetneutraliteit te realiseren zijn er 725.000 euro aan extra opbrengsten nodig. Dit komt overeen met een bijkomende belastbare grondslag van 22 miljoen euro aan een tarief van 3% en een gemiddeld boetetarief van 10%. Dat is haalbaar gegeven dat de totale belastbare grondslag van roerende schenkingen in 2024 een kleine 10 miljard euro bedroeg (de schenkingen van familiale ondernemingen, die vrijgesteld zijn van schenkbelasting, buiten beschouwing gelaten).

Zoals toegelicht wordt er met dit voorstel ook tegemoet gekomen aan de nood die er bestaat om te voorzien in een alternatief voor een recht op vergissing binnen de Vlaamse fiscaliteit. Een algemeen recht op vergissing invoeren zou immers nefast zijn voor een degelijk fiscaal beleid en de Vlaamse ontvangsten. Door proactief een alternatief te voorzien wordt een erosie van de ontvangsten voorkomen en wordt het systeem van belastingverhogingen op een meer rechtvaardige manier vormgegeven.

De mildering van de (al te) hoge boetetarieven is bovendien opgenomen als een autonome intentie in het Vlaams regeerakkoord 2025-2029.

Wat betreft de mildering voor de belastingverhoging voor de belastingplichtigen die toepassing maken van het gunsttarief voor een ingrijpende energetische renovatie valt echter niet te voorspellen hoeveel belastingplichtigen niet tijdig zullen voldoen aan de EPB-voorwaarde. Bij het opstellen van deze regelgeving beoogde men een zo hoog mogelijke conformiteit met de voorwaarden om de doelstelling van de regelgeving te realiseren.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 23 oktober 2025.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Over dit voorontwerp van decreet wordt het advies gevraagd van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Als naar aanleiding van dit advies geen wijzigingen nodig zijn aan het ontwerp van decreet, zal daarna met het oog op definitieve goedkeuring het advies van de Raad van State worden gevraagd.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft billijkheid inzake de toepassing van fiscale wetgeving;

2° de Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet:

- a) het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;
- b) het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat het advies vermeld sub a) geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Ben WEYTS

Bijlagen:

- het principieel goed te keuren voorontwerp van decreet en bijbehorende memorie van toelichting
- het advies van de Inspectie van Financiën

- het begrotingsakkoord